

FI lausuntopyyntö VV

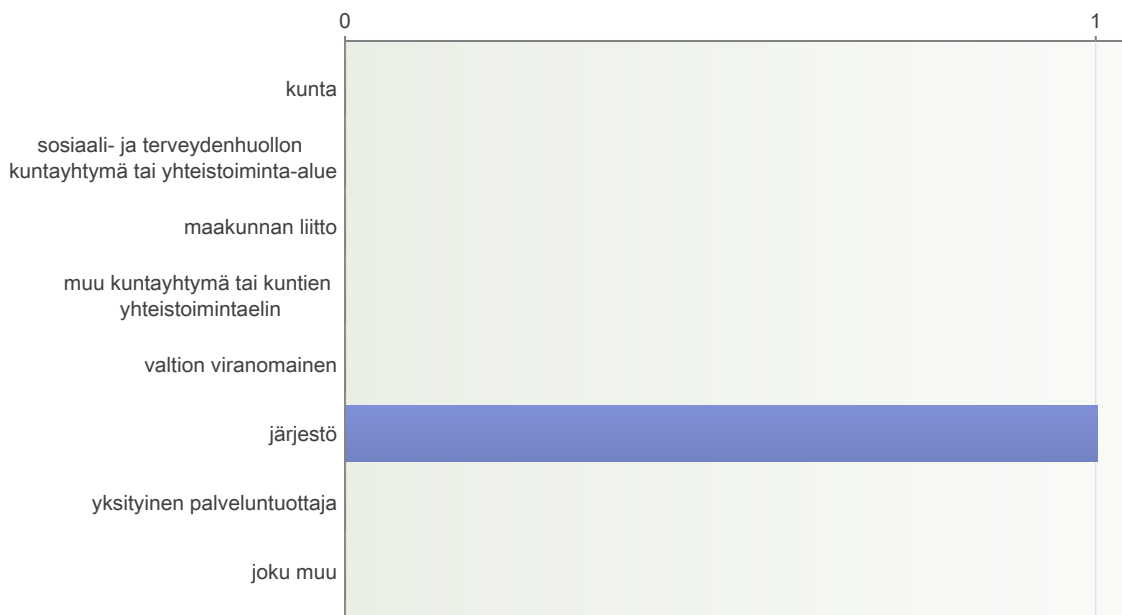
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Irti Huumeista ry	Mirka Vainikka	0400 937 128 & mirka.vainikka@irtihuumeista.fi	07.03.2017	Irti Huumeista ry

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

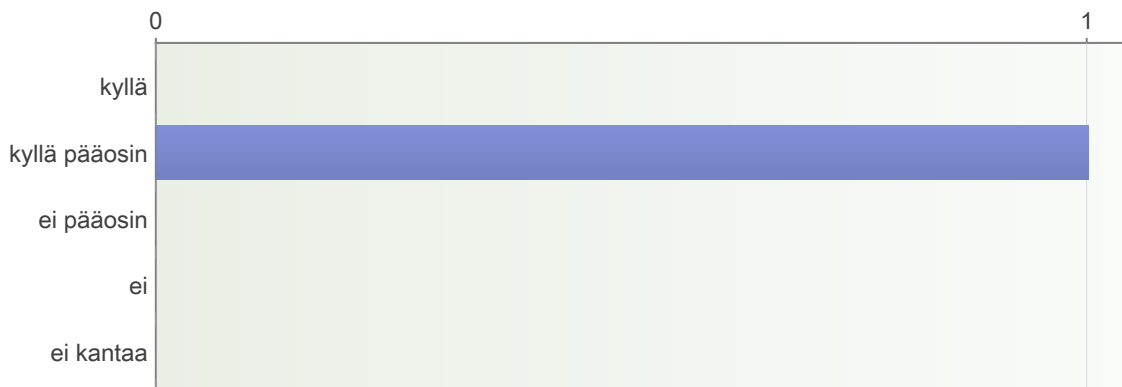
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä alueelliset erot palvelujen saatavuudessa.
- Uudessa mallissa korostetaan asiakkaan aktiivisuutta. Asiakkaat, jotka ovat eivät voi kontrolloida elämäänsä, ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle.
- Aktivointisuunnitelmat eivät ole myöskään realistisia kaikkien asiakkaiden osalta.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

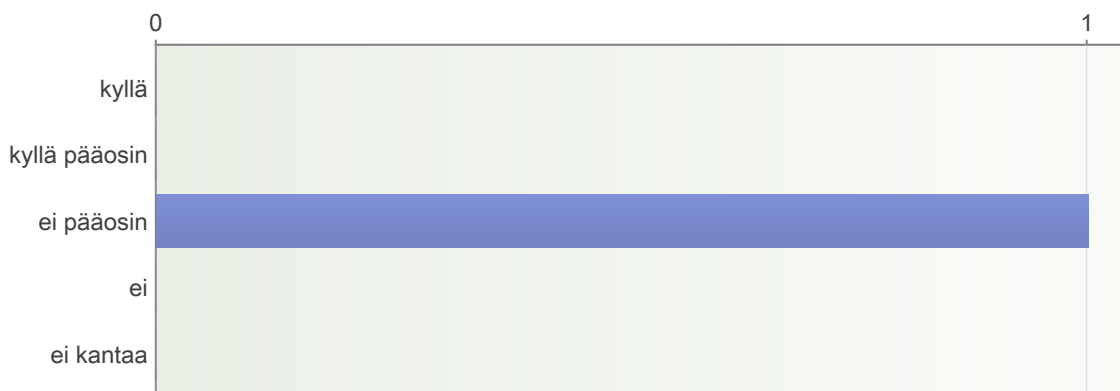
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Irti Huumeista ry:n asiakkaat, pääosin huumeiden käyttäjien läheiset, ovat todenneet ettei heille ole päihdehuoltolain 1§ mukaista apua päihdehuollon piirissä. Asiakkaat tulevat Irti Huumeista ry:n palveluiden piiriin kun muualta ei ole saatavilla palveluita. Heillä ei ole siis mahdollisuutta valita.
- Palveluiden valikoiminen on haastavaa myös niille, joilla ei ole mahdollisuutta tai taitoa käyttää internettiä palvelujen kartoittamiseen. Oikeanlaisten palveluiden valitseminen itselleen vaatii asiakkaalta myös kykyä hahmottaa omaa palvelun tarvettaan ja sen myötä sitä, minkälaiset palvelut sopivat hänen tarpeisiinsa.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena on asiakkaan oma käsitys omasta palveluntarpeestaan. Esimerkiksi päihdehuollon asiakkailla ei ole aina realistista kuvaa omasta palveluntarpeestaan. Heiltä saattaa myös puuttua tarvittavat voimavarat tai taito arvioida palveluntuottajia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

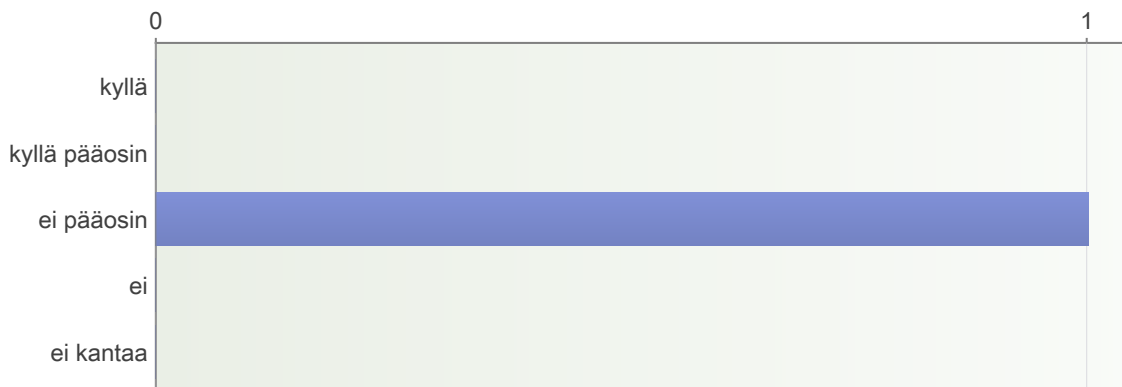
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli eri viranomaistahojen välistä työtä lisätään ja palveluja integroidaan, on asiakkaalla mahdollisuus saada tarvittavia palveluita.
- Haasteena on se, tarjotaanko kaikkia asiakkaan tarvitsemia palveluita hänen asuinkunnassaan.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

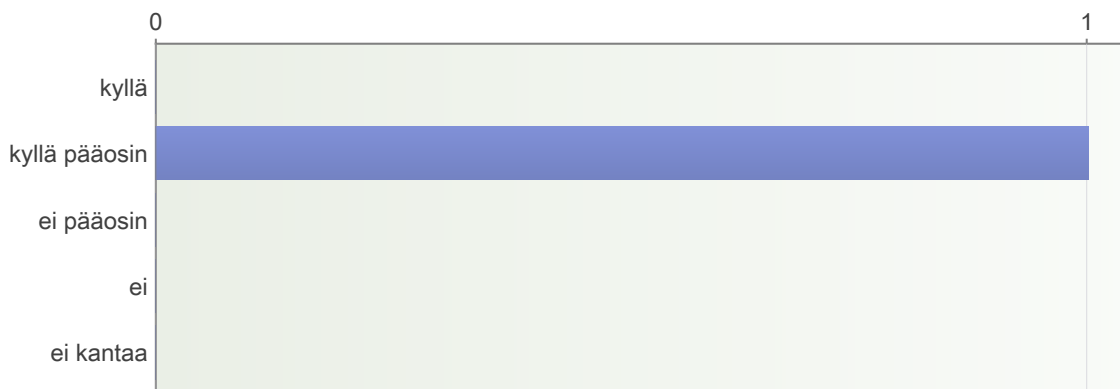
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa kustannusten määrä todennäköisesti kasvaa.
- Markkinoiden kehitystä on myös vaikea arvioida. Vaarana on tilanne, jossa kilpailua ei synny tarpeeksi palveluntuottajien välillä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

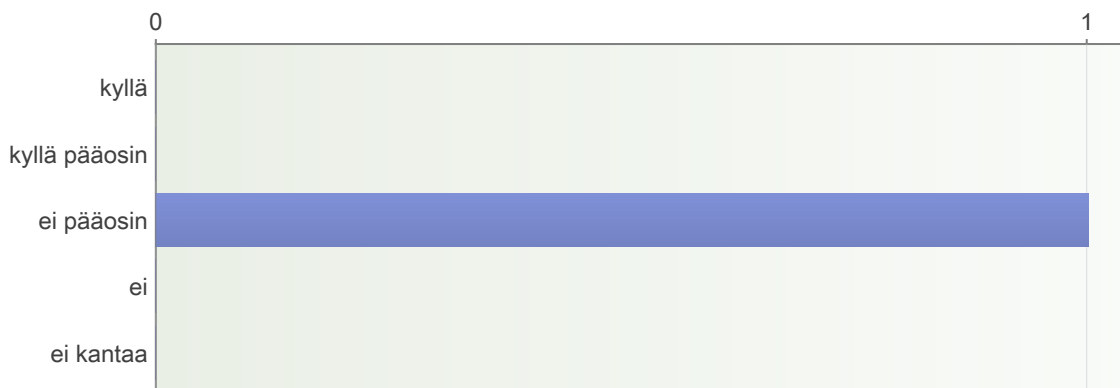
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaat otetaan aiempaa enemmän mukaan palveluiden tuottamiseen. Missä määrin asiakkaiden palautetta ja palvelutarpeenarviontia kuunnellaan, ei olla eritelty. Kuinka monen asukkaan kannanoton jälkeen kunta on esimerkiksi velvollinen tuottamaan jotakin palvelua?
- Asiakkaita tulisi kannustaa aktiivisuuteen. Tulisi perustaa asiakkaista koostuvia neuvostoja ja heitä edustavia asiamiehiä.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

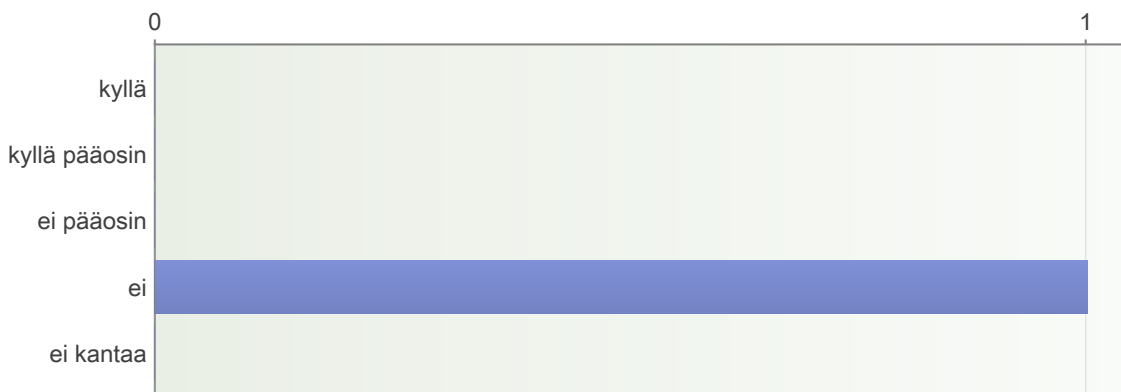
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Viestintä on innovaatioiden käyttöönotossa avain asemassa. Pienet palveluntuottajat ovat esimerkiksi viestinnän osalta alakynnessä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

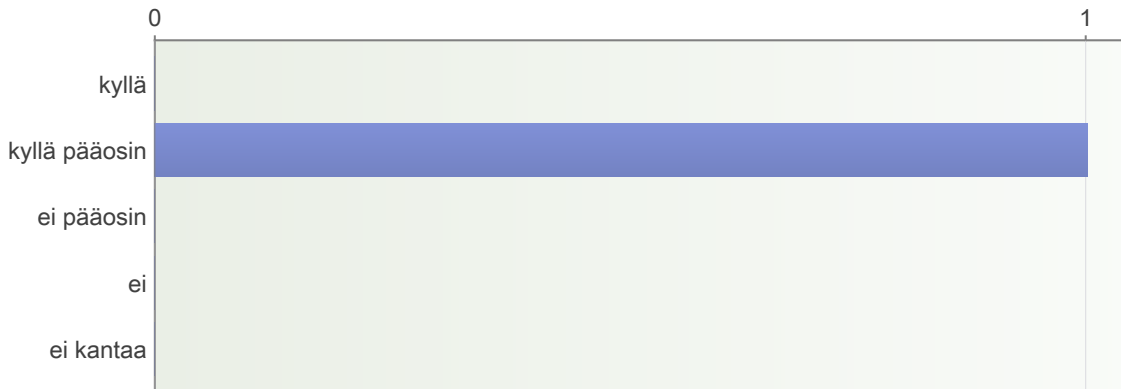
- Ennaltaehkäisevien palveluiden rooli on määriteltävä tarkemmin sekä se, milloin asiakas pääsee laajennettujen palveluiden piiriin.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

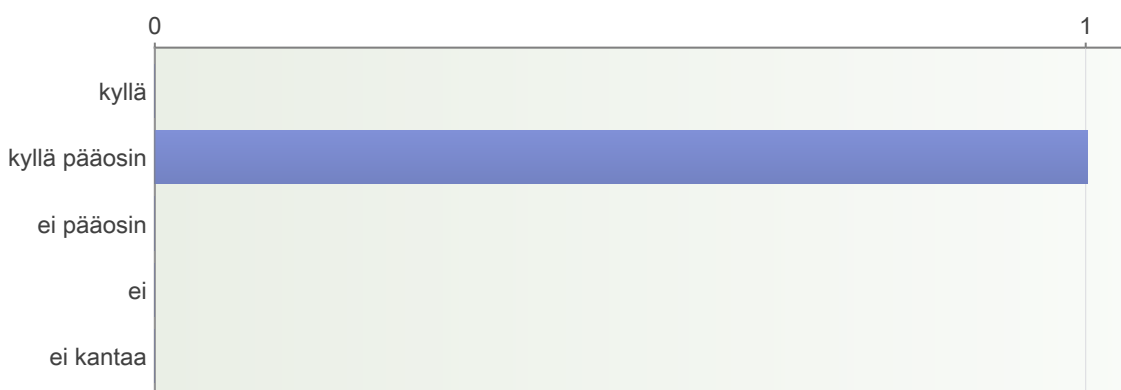
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on se, että maakunnat joutuvat tuottamaan kahdenlaisia palveluita yksityisillä ja julkisilla markkinoilla.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

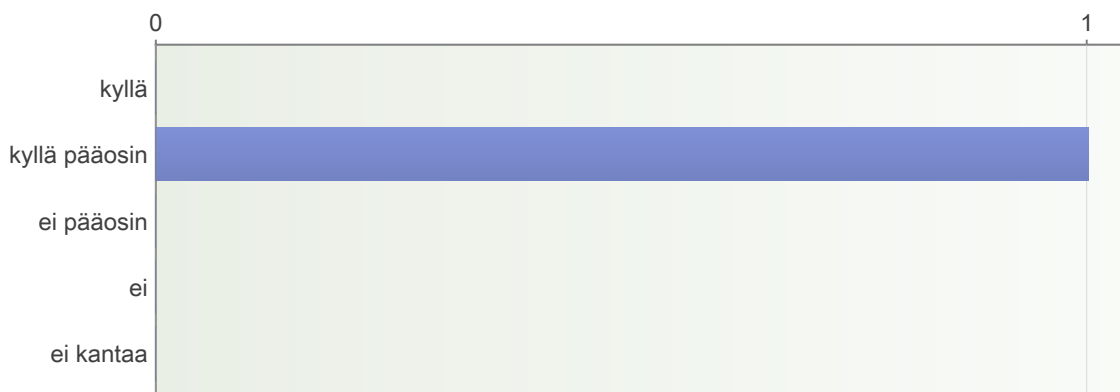
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ennaltaehkäisevän toiminnan roolia tulisi selventää.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla tulee olla kyky valita omia tarpeitaan vastaavat palvelut.
- Voisi tarkemmin kuvata sitä, miten asiakasta ohjataan eri sosiaalipalveluiden osalta. Esimerkiksi miten vanhusta, jolla ei ole mahdollisuutta / kykyä käyttää internettiä, autetaan palvelutalojen valinnassa.
- Pitää tarkentaa sitä, mitä palvelun tuottajien pitää kertoa itsetään tiedonhallintapalvelussa. Mitä asiakkaiden tulisi tietää vapaiden paikkojen määrän lisäksi?
- Voiko palveluntarjoajat nähdä muualta kuin netistä?

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

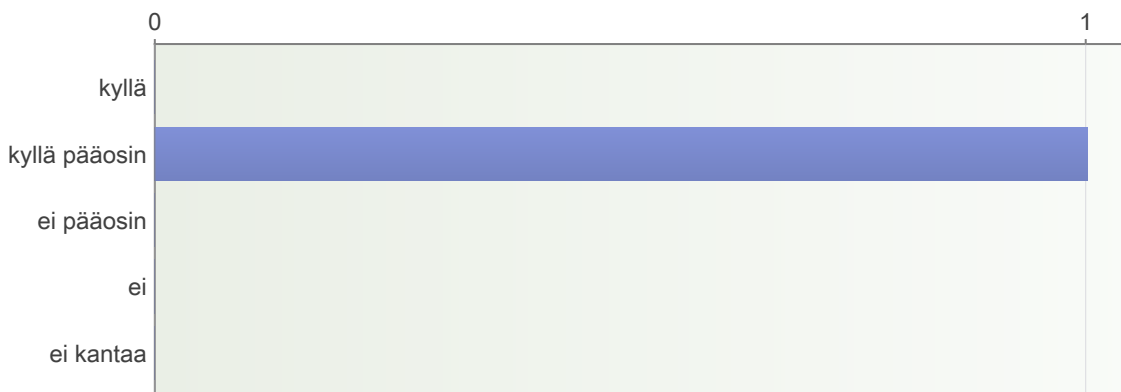

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli mahdollistaa muiden kuin suoran valinnan palvelujen valinnan edellyttäen, että asiakas saa riittävän tiedon palveluista
- Voisi tarkentaa sitä, kuinka nopeasti asiakkaan tulee valita palveluntuottaja. Ts. kuinka kauan seteli on voimassa?

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

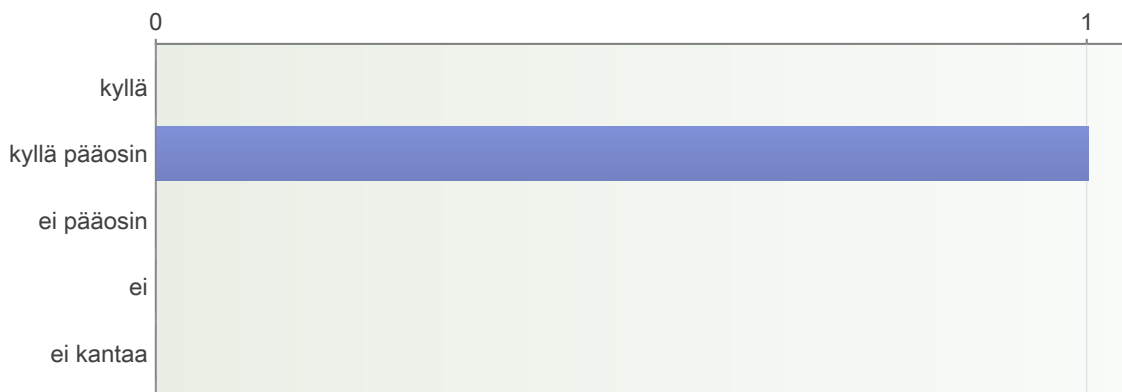
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuka on pätevä palveluntuottaja? Miten pidetään huolta siitä, että asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelun?

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

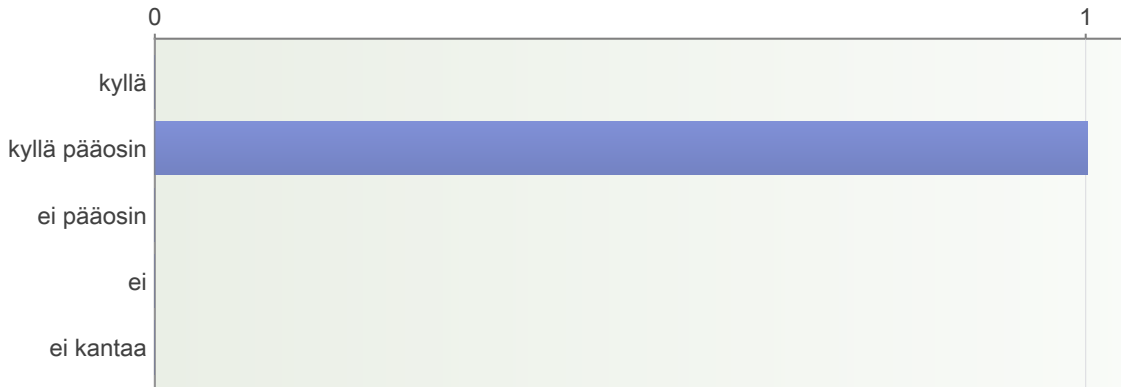
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarkennus siitä, mitä tietoa maakunnan liikelaitos antaa asiakkaille palveluntuottajista.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

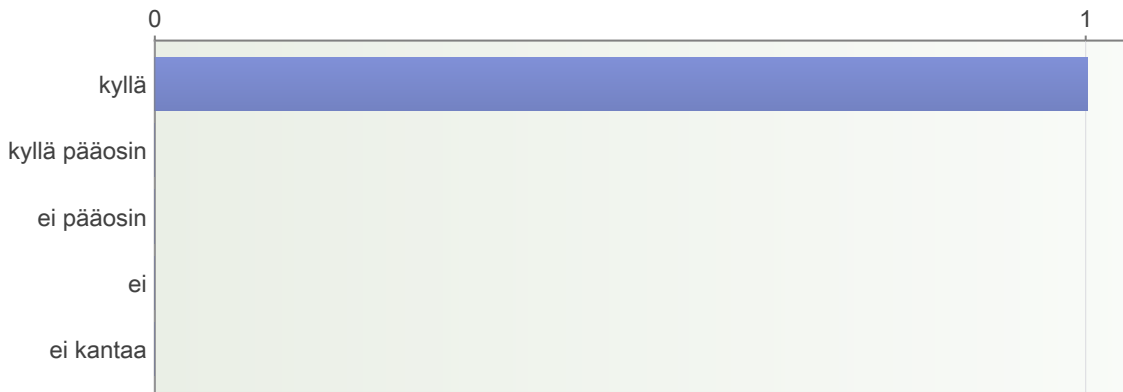
Vastaajien määrä: 1

- Mitä tapahtuu tilanteessa, jossa asiakas tekee arvioi virheellisesti omaa tarvettaan ja valitsee sisällöllisesti väärin palveluja?

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

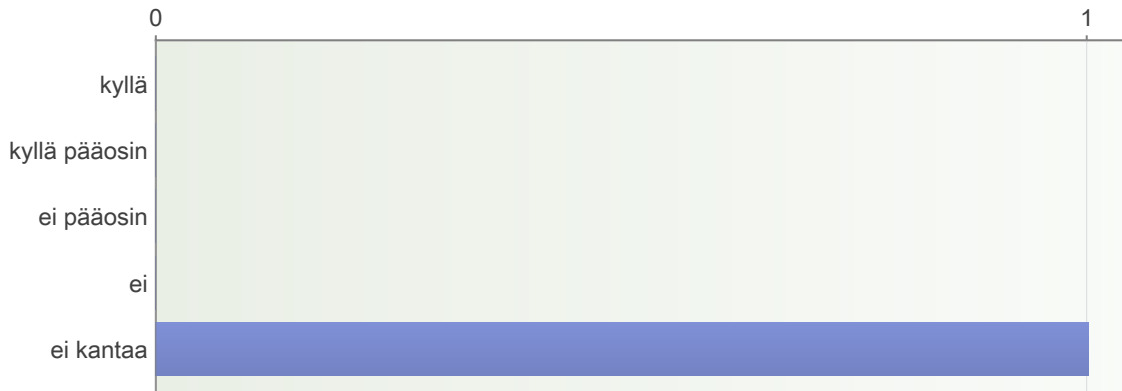

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

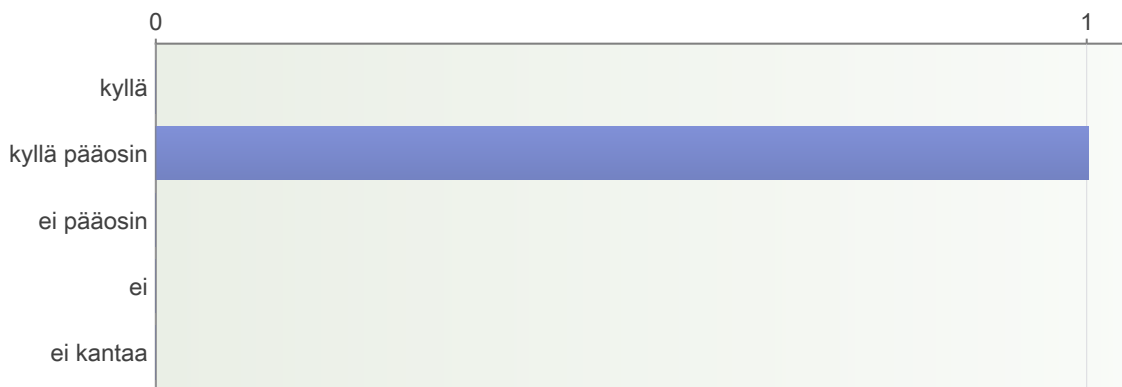
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuleeko väestön rakenteeltaan samanlaisten maakeuntien asettaa samanlaisia ehtoja palveluiden tuottajille mikäli maakunta voi asettaa ehtoja palvelun tuottajien toiminnalle alueen väestön, olosuhteiden ja elinkeinorakenteen tarpeiden mukaisesti? Ts. Onko palveluntuottajille kiinteitä kriteereitä?

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

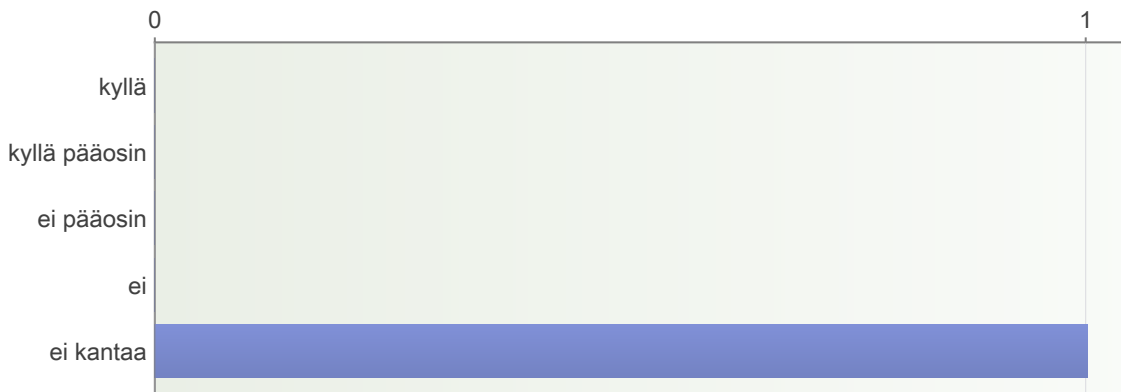
Vastaajien määrä: 1

- Asiakas ei voi valita maakunnan palveluita palvelusetelillä. Maakunta joutuu tarvittaessa yhtiöittämään palvelunsa, mutta säilyttämään maakunnan palvelut niitä asiakkaita varten, jotka eivät halua palveluseleitä. Voiko riskinä olla, että maakunta tuottaa samaa palvelua, kahdessa eri kohteessa?

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

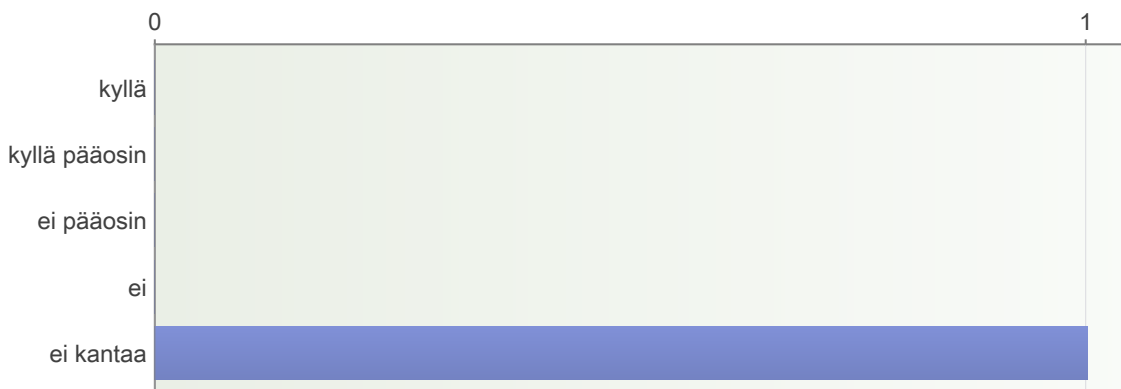

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

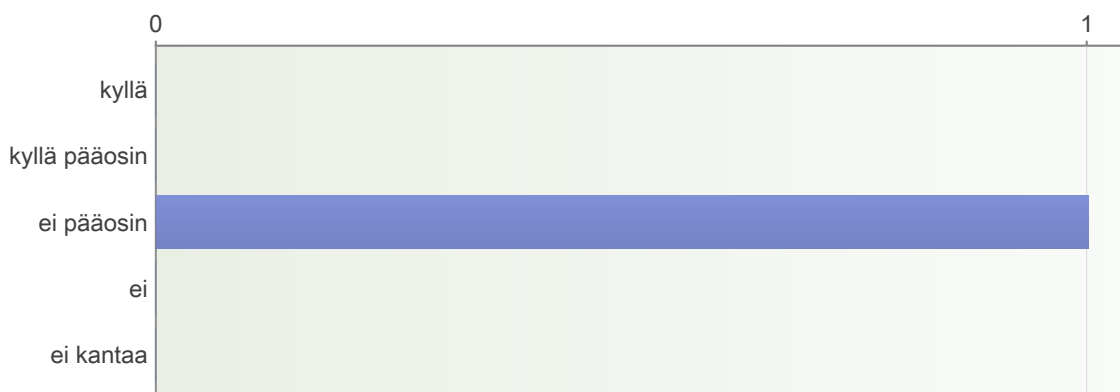

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

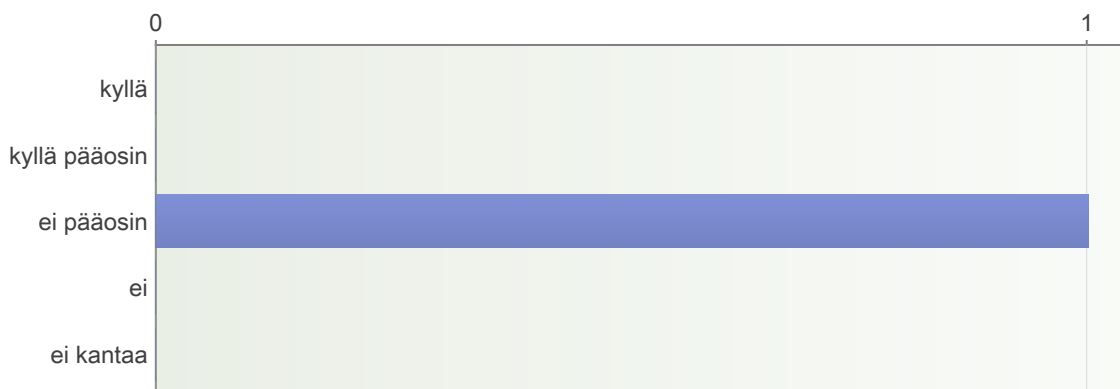
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakkaille suunnattava info saadaan valmiiksi valinnanvapautta varten?
Miten ehditään määrittämään palveluiden laadulliset kriteerit asiakkaita kuunnellen?

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

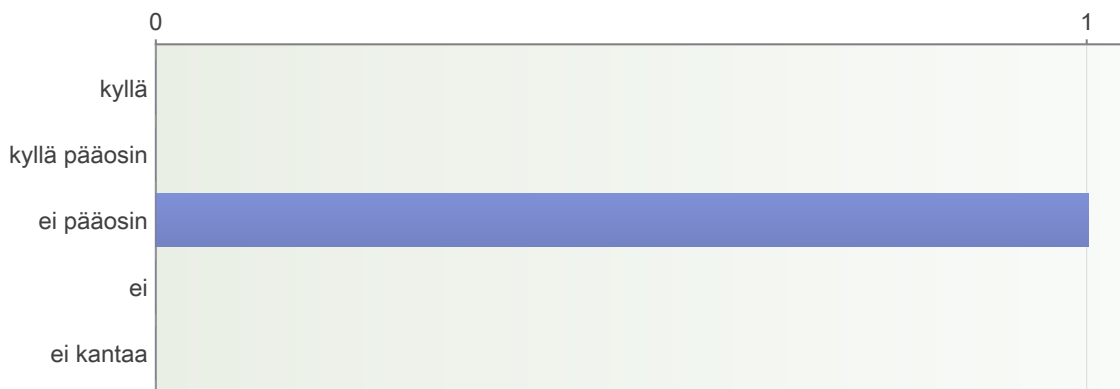
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on vielä aukkoja, jotka pitää ratkaista. Esim. maakuntien yhtiöittämisspakko.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

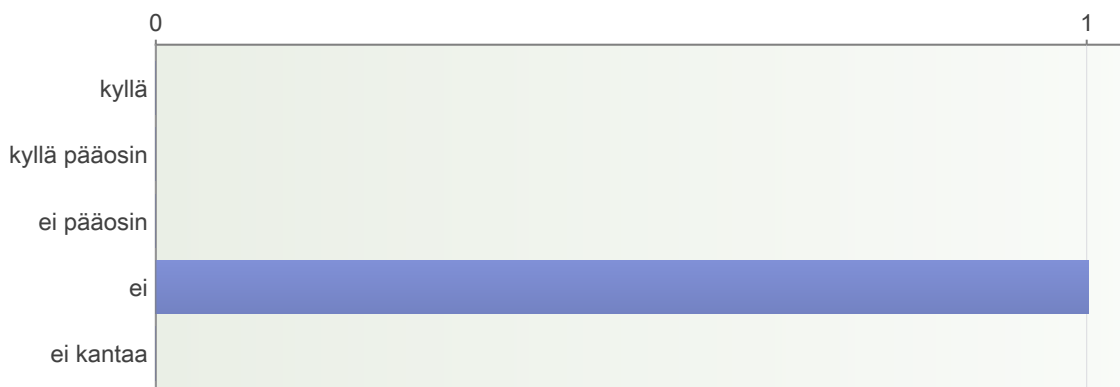
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vapaita markkinoita ei voi syntyä mikäli pieniä tuottajia ei tueta aluksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon markkinat eivät synny sote-uudistukset yhteydessä tyhjästä. Isoilla yksityisillä toimijoilla on jo toimintaa jo alalla. Innovaatioiden ja valinnan vapauden edellytyksenä on kuitenkin, että myös isoja toimijoita haastetaan miettimään palvelukonseptejaan.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei ole tarpeeksi tarkennettu sitä, mitä tietoa liikennelaitokset antavat asiakkaille eri palveluiden tarjoajista.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

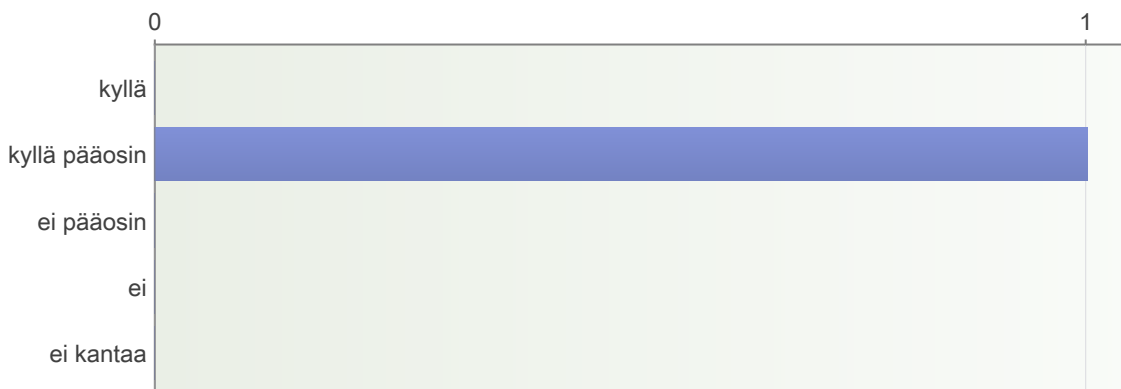
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Palveluihin vaikuttamisen edellytyksenä on se, että asiakkaalla on käsitys palvelusta ennen kuin hän valitsee palveluntuottajan. Jos tieto perustuu vain esimerkiksi palveluntuottajan nettisivuilta tai mainoksista saatuun tietoon, ei asiakas välttämättä pysty arvioimaan palvelun todellista laatua. Palvelulla ei ole kuitenkaan tyytyväisyystakuuta.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

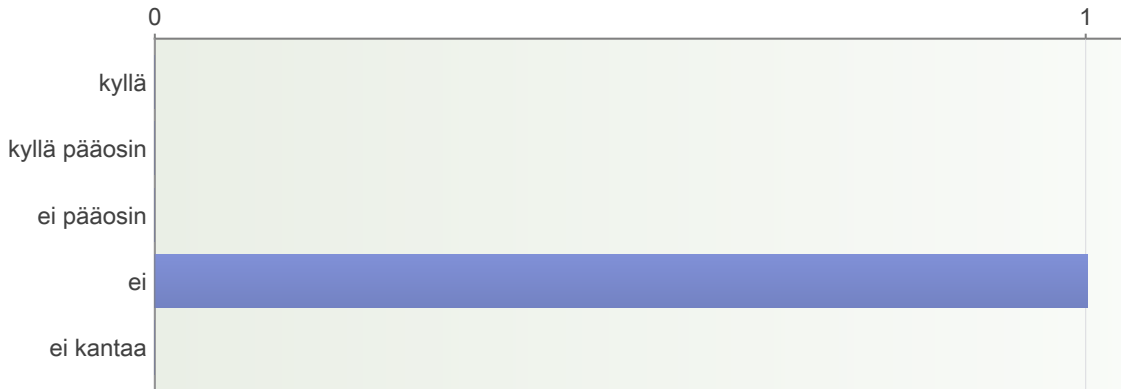
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten asiakas määrittää sen, mikä on paras hammaslääkäri hänelle?

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksessa ei ole otettu huomioon tilanteita, joissa uudistuksen tavoitteiden mukaisia palveluita ei voi tuottaa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Irti Huumeista ry ei ole markkinoilla kilpaileva toimija. Läheisten ja käyttäjien edunvalvonnan näkökulmasta IH:n rooli tulee kasvamaan varsinkin jos päihteidenkäyttäjät jätetään sote-uudistuksessa ulkopuolelle. He ovat jääneet ainakin valmistelun suunnittelutyössä syrjään.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.